

Natuurpunt
Jabbeke

MEMORANDUM

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 13 OKTOBER 2024

Joeri Van Bijlen

Voorzitter Natuurpunt Jabbeke,

Marc Deketelaere

Voorzitter Velt Jabbeke

Het klopt toch niet dat planten en dieren massaal uitsterven? Dat Vlaanderen jaar na jaar droogvalt? Dat we vaker bij de dokter komen dan in de natuur? We hebben de natuur weggeduwd uit een groot deel van ons leven en ons landschap. Met grote gevolgen voor onze gezondheid, die van de natuur en die van de planeet.

We staan voor een keerpunt in de geschiedenis.

Willen we een mooie toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen? Dan moeten we het roer nu omgooien en (onze relatie met) de natuur herstellen. Ze weer omarmen, overal en door iedereen. Alleen zo kunnen we de biodiversiteits-, klimaat- en gezondheids crisis het hoofd bieden. Geen duurzame toekomst zonder natuur in het hart: 't moet weer kloppen!

WIJ HERSTELLEN DE NATUUR...

1. We geven de natuur de ruimte die ze nodig heeft

Met slechts 8% beschermde natuur is Vlaanderen de natuur-armste regio van Europa. De helft van Vlaanderen wordt gebruikt voor landbouw, een derde voor wonen, industrie, wegen en infrastructuur. En nog elke dag komt er meer beton dan bomen bij (zie **Betonrapport 2024**, voor Jabbeke in bijlage op pagina 10). Daar leggen we ons niet bij neer! Stap voor stap werken we aan grote, robuuste en kwalitatieve natuurgebieden: bos, grasland, moeras, heide en veen. Het doel: 30% beschermde natuur op land en op zee tegen 2030.

Wat werd reeds gerealiseerd in Jabbeke?

- Er werd enkele ha bos aangekocht te Varsenare (Kasteeldreef/Oudenburgweg).
- De gemeente is lid geworden van de Bosgroep.
- Deelname aan "DNA van het dorp" (Jabbeke en Stalhille)

Wat adviseren we voor de toekomst?

- Bestaande natuurgebieden worden uitgebreid en verbonden met andere natuur o.a. door aanplant van bomen, heggen en hagen = groene stapstenen tussen Vloethemveld en Maskobos.
- Het College van Burgemeester en Schepenen laat zich jaarlijks adviseren door de gemeentelijke milieuraad en Gecoro over de realisatie van de bouwshift op eigen grondgebied waarna een visie wordt opgemaakt in het gemeentelijk beleidsplan.
- Realiseren van de verschillende aanbevelingen uit het onderzoek en bevraging van het Masterplan: DNA van Jabbeke en Stalhille.

2. We bouwen een sterk natuurweefsel uit, tot aan onze voordeur

Een dier botst in Vlaanderen om de 300 meter op een weg. Tijd om te ontsnipperen en te verbinden. Maar liefst 18.000 km van die wegen is nutteloos – die willen we uitbreken. Met ecoducten, amfibieëntunnels, groendaken, bloemrijke bermen en natuurlijke tuinen creëren we een groot groenblauw netwerk. De natuur mag niet stoppen aan de rand van het natuurgebied. Ze heeft overal haar plek: in stads- en dorpskernen, in bedrijven en scholen, in de tuin, op het balkon en op het dak.

Wat werd reeds gerealiseerd in Jabbeke?

- nieuw speelbosje Stalhille
- nieuwe wandelwegen langs het water
- ingetekend voor een boominventarisatie bij Regionaal Landschap Houtland en Polder
- aanleg bij- en natuurvriendelijke rotondes
- aangepast maaibeheer in de Bekedijkstraat zorgt voor meer dan 165 bloemen van 3 soorten: rietorchis, bijenorchis en grote keverorchis
- ingezaaide bloemen langs Jabbeekse beek aan de Weststraat
- plaatsen van een bijenburcht
- gratis bestrijding Aziatische hoornaar
- gratis bomen voor de bewoners

Wat adviseren we voor de toekomst?

- Uiteindelijke uitvoering van de noordelijke ontsluiting van het Maskobos (idee 2007 – voorstelling milieuraad 2018 – goedkeuring gemeenteraad 2021).
- Meer bossen en parken in de buurt van de kernen voorzien, uitbreiden en toegankelijk maken (3-30-300-regel)*. Een aanplantingsplan wordt opgemaakt om de doelstelling 'één bijkomende boom aanplanten per inwoner over de volgende 10 jaar of 1388 bomen per jaar' (beleidsplan 2019-2025), uit te voeren.
- De gemeente ondersteunt de aankoop van natuurgebied door erkende natuurverenigingen en stelt hiervoor een totale jaarlijkse subsidie van 1 euro per inwoner ter beschikking met per project een subsidiëring van de restfinanciering van 50 % (na aftrek van subsidies door hogere overheden).
- Aanleg groendaken op publieke gebouwen. De aanleg van groendaken door bedrijven en particulieren worden gepromoot en gesubsidieerd.
- Meer gevelgroen en geveltuinjes (o.a. tegelwippen): opmaken van subsidiereglement en demo van gevelgroen aan een openbaar gebouw.
- Opmaak van Landschapsplan 'Groene driehoek' (GR Jabbeke van 16/06/2008) met meer natuur en meer bomen.
- Gemeentelijk reglement betreffende de betoelaging van aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen: naast knotten van bomenrijen moeten ook het onderhoud van hagen en heggen worden opgenomen.
- Het snoeien van de dreefbomen kan en moet veel beter. Slechte voorbeelden zijn de beuken in de Constant Permekelaan, de Kroondreef en de hooiweide van het Maskobos. De juiste

boom voor elke tuin, zowel voor solitaire bomen, laan- of dreefbomen alsook voor parkbomen. Op die manier beperkt het snoeiwerk zich tot een uiterst minimum.

- Bij onderhoudswerken aan landelijke wegen wordt steeds onderzocht of amfibietunnels kunnen worden aangelegd.
- Opzetten van sensibilisatie en bewustmakingsacties:
  - samenaankoop en aankoop door de gemeente van biologische bloembollen (via Velt).
  - inrichten bloemenweiden en –akkers met inheems bloemzaad naast hooilandbeheer.
  - aandacht voor vroege én late bloeiers = bloemen het hele jaar door aanbrenge van educatieve borden van degelijke kwaliteit cfr. Knokke-Heist**.
  - aanmoedigen van burgers, lokale tuinaanemers en landbouwers om pesticiden-vrij te handelen cfr. Knokke-Heist**.
- Voorzien van beleidsinstrumenten voor continuïteit bijenvriendelijk beheer:
  - aangepast maaibeheer vastleggen in een gemeentelijk bermbeheerplan
  - aandacht voor bijenvriendelijkheid bij het verstrekken van kapvergunningen
  - voorzien van premies of subsidies bij het toepassen van bijenvriendelijke maatregelen op privaat terrein (bijvoorbeeld vermindering van belasting op niet-gebouwde bouwgronden ingericht als bloemenweide of –akker
  - de gemeentelijke doelstellingen inzake bijenvriendelijke maatregelen opnemen in een beleidskader (opstellen RUP)
  - meer en grotere bijenhotels plaatsen.
- Eetbare buurten (Velt): In een eetbare buurt ontmoeten mensen elkaar door samen te koken, tuinieren en/of te zorgen voor kippen, groenten, fruit en ander plukbaar lekkers. Buurtbewoners, vrijwilligers, landbouwers, scholen, zorginstellingen en gemeenten werken er samen aan een warme, gezonde buurt voor iedereen.
- Voortzetting van de gratis bestrijding van de Aziatische hoornaar in de toekomst!
- Aanbieden en begeleiden van aanplant van gelegenheidsbomen in de (voor)tuin.

3. We worstelen niet met het water, maar wijzen het de natuurlijke weg

Lang deden we er alles aan om hemelwater zo snel mogelijk af te voeren via diepe grachten en ingedijkte rivieren. Maar dit systeem kan de extreme neerslag niet slikken. En bij de steeds langere droogtes komen we zonder water te zitten. Daarom herstellen we moerassen, veengebieden, graslanden en natuur met hoge infiltratiewaarde. We geven waterlopen hun natuurlijke bedding terug. Zo kunnen ze het water opvangen, vasthouden en laten insijpelen. Geen overstromingen, wel beschikbaar en betaalbaar water.

Wat werd reeds gerealiseerd in Jabbeke?

- 100 m² werd onthard in centrum Jabbeke. Volgens het betonrapport 2024 (zie in bijlage) werd ervoor gezorgd dat er in de zachte bestemming (landbouw/natuur) een ontharding is gebeurd van 9 m²/dag.

Wat adviseren we voor de toekomst?

- De gemeente voert een duurzaam bodem- en grondwaterbeleid waarbij netto minimaal 1 m² per jaar per inwoner effectief wordt onthard, minstens binnen de bestemmingscategorie landbouw. Deelname aan allerhande initiatieven zoals bijvoorbeeld het Vlaamse kampioenschap tegelwippen kan daarbij stimulerend werken.
- Voor de Jabbeekse beek, in het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan geselecteerd als natuurverbingsgebied, dringen we aan op de uitvoering van de aanbevelingen van het GRS Jabbeke, richtinggevend gedeelte, bladzijde 91***.
- Invoeren van een onthardingspremie.
- Subsidies en infosessies voor inwoners over waterbeheer in de eigen tuin.
- Aandacht voor wadi of ondergrondse infiltratie van regenwater en geen rechtstreekse lozing in de beek zoals in de Dorpsstraat het geval is.
- Waar mogelijk een klimaatrobuuste vernatting realiseren. Blue Deal Vlaanderen stelt structurele oplossingen voor.

4. We zuiveren onze bodem, lucht en waterlopen

Iedereen – ook de natuur – heeft recht op schoon water, een gezonde bodem en frisse lucht. Toch zitten ze vol met nitraten, ammoniak, CO₂ en ‘forever chemicals’. Door binnen onze ecologische grenzen te gaan leven, in een circulaire maatschappij, keren we het tij. Recycleren, minder uitstoten, pesticiden afbouwen, duurzame energie opwekken... Zo beperken we de klimaatopwarming en wordt vervuiling een begrip van het verleden.

Wat werd reeds gerealiseerd in Jabbeke?

- zonnepanelen op verschillende openbare gebouwen, ondermeer gemeentehuis en loods
- geothermie voor het nieuw gemeentehuis
- afschaffing kerstboomverbranding
- verbod op vuurwerk

Wat adviseren we voor de toekomst?

- zonnepanelen, geothermie, centrale energieopwekking, burgerparticipatie/energiedelen (gemeente-bedrijven-burgers), ...
- participatie van inwoners en middenveldorganisaties voor de opmaak van een klimaatplan 2030 en 2050
- promoten en versneld implementeren van een gemeentelijk subsidiereglement waterzuiveringsinstallaties (april 2024: “Provincie West-Vlaanderen wil inzetten op lokale waterzuivering om waterkwaliteit te verbeteren”)
- erop toezien dat IBA’s worden toegepast en inzetten op riolering en bufferzones
- aanleggen van riolering in de zones rondom de Jabbeekse beek waar afvalwater van woningen momenteel rechtstreeks in de beek loopt
- meer rietvelden aanleggen om te filteren en meer controle op de beken en oppervlaktewateren om pollutie op te sporen en te bestrijden
- SDG’s (Sustainable Development Goals) implementeren in de gemeente (cfr. Gemeente Oostkamp). Deelname aan de ‘Week van de Duurzame gemeente’ via VVSG.

- een kunstijsbaan in plaats van een echte ijsbaan in onze huidige zachte winters
- kringloopinzameling meer activeren op het containerpark
- publiciteit voor weggeefwinkels
- gebruik maken van turf-vrije compost in eigen plantsoenen en ook de bevolking hiervoor motiveren/sensibiliseren
- promoten van huiscomposteren (compostvat, composthoop, wormenbak, ...)
- zwerfvuil en sluikestorten ontraden, mét handhaving: naast de politie ook door gemeenschaps-wachten - GAS-dienst (Gemeentelijke Administratieve Sanctie) - en werknemers van OVAM
- natuurvriendelijk verlichtingsplan opstellen (minder en meer gerichte verlichting waar echt nodig) om lichtpollutie te vermijden, met aandacht voor de nachtdieren want licht verstoort de natuurlijke cyclus van nachtdieren wat hun voortplanting, jacht en navigatie belemmert
- slimme straatverlichting is opportuun****
- verduurzaming van de vervoersbewegingen:
  - fietsgebruik stimuleren
  - vaardigheids cursussen voor (elektrische) fietsen aan inwoners en werknemers
  - deelfietsen
  - focus op fietsvriendelijke trajecten met autoluw of zelfs autovrij maken van bepaalde sluiptwegen *****
  - uitbouwen van een fietsoplaadpuntennetwerk, bijvoorbeeld naast VTC, bij Permekemuseum, aan begraafplaatsen, aan bushaltes (HOPPIN), ...
  - veel betere handhaving van éénrichtingsstraten (Kappellestraat, Koffiestraat, ...), fietsstraten, zones 30, woonerven, foutparkeren (ook op mindervalide plaatsen), stationair draaien van de motor (wagens, bestelwagens), verbod 3,5 ton (Stationsstraat, Constant Permekelaan), ...
  - promoten carpooling
  - promoten en ondersteunen van (elektrische) deelwagens, bijv. Coopstroom.
- een beter beleid voor trage weggebruikers met het voorzien van fiets- en voetpaden
- spoorwegovergangen vervangen door bruggen en tunnels

5. We steunen landbouwers die werken met de natuur

Het huidige beleid dwingt landbouwers haast om elke vierkante meter intensief te bewerken en de bodem uit te putten. De bomen, hagen en bloemen verdwijnen waardoor de biodiversiteit ferm achteruitboert en erosie toeneemt. De reusachtige veestapel weegt zwaar. Het kan anders: we kunnen de subsidies zo inzetten dat boeren mét ruimte voor natuur en zonder milieuvervuiling rendabel wordt. Landbouw en natuur vormen samen één systeem dat bruist van het leven.

Wat werd reeds gerealiseerd in Jabbeke?

- betoelaging van aanleg en onderhoud van veedrinkpoelen
- betoelaging van aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen

Wat adviseren we voor de toekomst?

- De gemeente voorziet en faciliteert bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kansen voor landbouwers die op een duurzame, ecologische manier voeding willen produceren.
- Stimuleren van korte keten en bio-landbouw met Inagro als belangrijk instrument inzake voorlichting en begeleiding (www.inagro.be).
- Organiseren van gemeentelijke infosessies over duurzame landbouw en de mogelijkheden voor traditionele landbouwers om over te schakelen.
- Bekijk en promoot ook de mogelijkheid van de VLM-beheersovereenkomsten waarbij de landbouwer zich engageert om extra inspanningen te doen voor milieu, natuur en biodiversiteit tegen een stevige jaarlijkse vergoeding.
- De betoelaging van onderhoud van kleine landschapselementen uitbreiden met hagen

...EN DE NATUUR ZORGT VOOR OPLOSSINGEN

6. De natuur stopt het biodiversiteitsverlies

Door toedoen van de mens sterven soorten duizend maal sneller uit dan normaal. Van de 8 miljoen planten en dieren wordt een kwart in hun voortbestaan bedreigd. In Vlaanderen is dat zelfs 28%. Daardoor dreigt het kaartenhuis in te storten, want alles is afhankelijk van elkaar. Als we de natuur op grote en kleine schaal herstellen en verbinden, kunnen we vermijden dat zeldzame, maar ook heel gewone soorten geruisloos uit ons landschap verdwijnen.

7. De natuur zorgt voor stabiele ecosystemen

Maar liefst 39 van de 44 Europees beschermde natuurtypes in Vlaanderen doen het slecht. Te kleine gebieden en te veel invloed van buitenaf zetten ze zo fel onder druk dat enkel intensief natuurbeheer ze in stand kan houden. Voor veel van deze habitats dragen we een unieke verantwoordelijkheid. Door ze op grote schaal te herstellen en te verbinden zorgen we voor gezonde en stabiele ecosystemen die in grote mate zelfregulerend zijn en waarin de planten en dieren een evenwichtig biotoop vormen.

8. De natuur maakt Vlaanderen klimaatrobuust

Een hersteld natuurnetwerk zal de klimaatverandering niet stoppen - daarvoor moeten we onze uitstoot drastisch reduceren - maar kan wel veel CO2 opslaan. Vooral natte veengebieden en draslanden slopen massaal koolstof op. Die 'sponsnatuur' beschermt ons tegelijkertijd tegen de grillen van het klimaat. Ze vangt waterbommen op, zorgt voor water tijdens extreme droogte en biedt verkoeling op hittegolfdagen. Aan de kust vormen natuurlijke duinen de goedkoopste bescherming tegen de stijgende zeespiegel.

9. De natuur houdt ons fysiek en mentaal gezond

De natuur redden is onszelf redden. We hebben ze nodig om fysiek en mentaal tot rust te komen. Wie vaak in een groene omgeving vertoeft, heeft minder kans op hart- en vaatziekten, diabetes en depressie. Beter vijftig tinten groen in plaats van vijftig tinten grijs. Een levend landschap waar je blij van wordt, er bestaat geen betere remedie tegen onze collectieve burn-out. Tijd in de natuur maakt je hoofd vrij, houdt je lijf fit en verbetert je slaap. Natuur op doktersvoorschrift? Da's eigenlijk een 'no-brainer'!

10. De natuur geeft de economie een sterke basis

'There is no business to be done on a dead planet.' Meer dan 50% van het bruto binnenlands product is afhankelijk van ecosysteemdiensten die de natuur levert. Zonder gezonde bodem en bestuiving geen groenten op ons bord en geen lekkers in de fruitschaal. Ons natuurweefsel zorgt ook voor drinkwater, luchtzuivering, bouw materiaal, medicatie ... En natuurlijk ook recreatie. Natuurherstel rendeert: elke geïnvesteerde euro levert 8 tot 38 euro op.

Kan het echt, een toekomst waarin mens en natuur floreren?

Natuurlijk, als we er in geloven. Als we van natuurherstel een prioriteit maken, met een natuurinclusief beleid en een ambitieuze natuurherstelwet. Als we durven investeren in de noodzakelijke, sociaal-rechtvaardige transitie. Als we elke dag een stukje paradijs herstellen en meer mensen de natuur in het hart sluiten. We roepen iedereen op om de natuur in het hart te plaatsen van elke beslissing, elk regeerakkoord, elke stad, elk dorp, elk bedrijf, elke straat, elke tuin en elk balkon. En we danken iedereen die de handen uit de mouwen steekt voor meer en betere natuur. Want elke actie telt. Samen krijgen we Vlaanderen tegen 2030 over het kantelpunt van natuurverlies naar natuurwinst. Doe jij mee?

REFERENTIES

***3-30-300-regel**

Elke Vlaming heeft vanuit zijn/haar woning zicht op 3 bomen.

Elke woonstraat in Vlaanderen wordt beplant met bomen met een kroonbedekking van minstens 30%.

Elk Vlaams kind vindt een groene speelruimte op minder dan 300 meter van de deur.

Ter info: Maskobos +/- 15ha, Flaminckapark +/-20ha, VTC < 4ha, Park < 1ha.

www.openbaargroen.be/nieuws/meer-stadsgroen-de-3-30-300-vuistregel

****Voorbeeld Knokke-Heist**

Voor meer info en aanpak: Siska Willems, stafmedewerker gemeente Knokke-Heist, siska.willems@knokke-heist.be

Over de inzet van bijen: www.beeodiversity.com/nl

*****Natuurontwikkelingsproject beekvalleien: vallei van de Jabbeekse beek, in samenwerking met de provincie.**

De doelstelling beoogt het bevorderen van de natuurlijkheid van het beekvallei-ecosysteem (van belang voor o.m. moerasplanten, vissen en vogels), waar nodig rekening houdend met de (technische) eisen van de grondgebruikers.

De voorgestelde maatregelen beogen een verbetering van het beekecosysteem en een 'meer natuurlijk' functioneren van de beek. Aangezien de Jabbeekse beek geselecteerd werd als natuurverbindingsgebied op provinciaal niveau, dient de provincie op de hoogte gehouden te worden van dit project. Vaak komen nu zware regens voor met veel

water op een korte periode. Aanbeveling: het aankopen van oeverstroken zodat schuine ecologische oevers kunnen aangebracht worden met een verruimend waterbergend en –zuiverend vermogen.

Zie ook: www.jabbeke.be/bestanden/ruimtelijk/GRS/19755_1.pdf

****Zie onderstaande links:

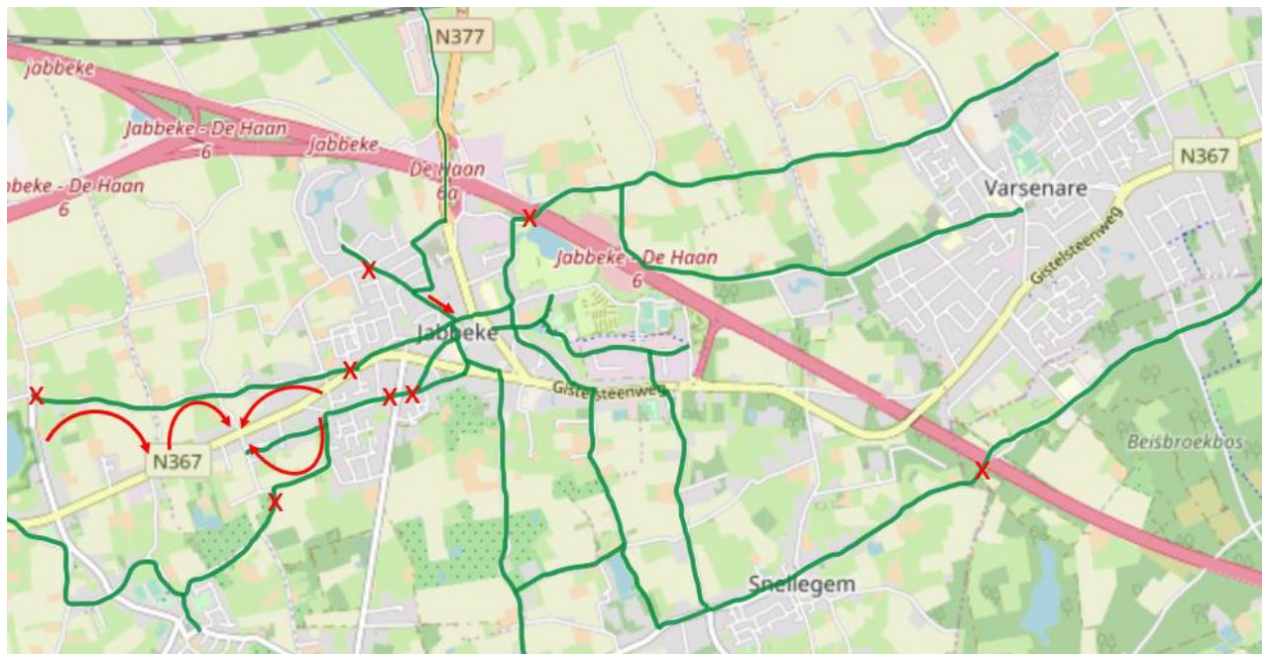
www.vlaanderen.be/inbo/publicaties/advies-over-vleermuisvriendelijke-verlichting-langs-wegen-en-fietsostrades

www.natuurenbos.vlaanderen.be/dieren-en-planten/soortenbescherming/duisternisbehoeftekaart.

*******Mobiliteitsstudie van Vectris**

“Evaluatie van de schoolomgeving in Jabbeke” van 17.09.2021, betreffende de schoolroutes tussen de verschillende kernen (hoofdstuk 2).

Idee is om deze schoolroutes te ontvlechten van het gemotoriseerde verkeer (maximaal via Gistelsesteenweg) en dit door het nemen van circulatiemaatregelen (o.a. ‘knippen’ van sommige wegen).

BIJLAGE:

